

Euroopa Kohus kinnitab, et uimastuseta riituslik tapmine võib toimuda üksnes tegevusloaga tapamajas

Nimetatud kohustus ei riku usuvabadust, kuna selle eesmärk on üksnes korraldada ja reguleerida vabadust tegeleda riitusliku tapmisega, võttes arvesse põhieeskirju, mis käsitlevad loomade heaolu kaitset ja loomse päritoluga liha tarbijate tervise kaitset

Islami ohverduspüha tähistatakse igal aastal kolme päeva vältel. Suur hulk praktiseerivaid moslemeid peavad oma usukohuseks tappa või lasta tappa eelistatavalt selle püha esimesel päeval loom, kelle liha süüakse seejärel pereringis ning jagatakse puudust kannatavatele inimestele, naabritele ja kaugematele sugulastele. Belgia moslemikogukonna enamiku hulgas valitseb üksmeel, mida on väljendanud teoloogide kogu moslemite esindusorganis, et riituslik tapmine peab toimuma loomade eelneva uimastamiseta ja muid usuriituse ettekirjutusi arvesse võttes.

Alates 1998. aastast oli Belgia õigusnormides ette nähtud, et usuriitusega ette nähtud tapmist võib läbi viia ainult tegevusloaga või ajutistes tapamajades. Nii andis pädev minister igal aastal loa ajutistele tapmiskohtadele, mis koos tegevusloaga tapamajadega võimaldasid islami ohverduspüha ajal riituslikke tapmisi läbi viia, korvates tegevusloaga tapamajade võimsuse puudujäägi, mis on seotud nõudluse kasvuga sellel perioodil.

Loomade heaolu eest vastutav Flandria piirkonna minister teatas 2014. aastal, et ta ei väljasta enam lubasid ajutiste tapmiskohtade jaoks, kuna niisugused load oleksid vastuolus liidu õigusega ja eelkõige 2009. aasta määrusega, mis käsitleb loomade kaitset nende surmamisel.¹ Alates 2015. aastast pidid kõik loomade uimastuseta tapmised, sealhulgas riituslikud tapmised ohverduspüha raames seega toimuma ainult tegevusloaga tapamajades. Selles kontekstis pöördusid mitmesugused islamiühendused ja mošeede katusorganisatsioonid 2016. aastal Flandria piirkonna vastu kohtusse. Muu hulgas seadsid nad kahtluse alla määruse teatud sätete² kehtivuse eelkõige usuvabaduse³ seisukohast.

Oma tänases otsuses täpsustab Euroopa Kohus kõigepealt, et riituslik tapmine on tõepoolest hõlmatud mõistega „religioosne rituaal“ määruse tähenduses. Seetõttu kuulub see ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tagatud usuvabaduse kohaldamisalasse. Võimalikud teoloogilised lahkarvamused selles küsimuses ei saa iseenesest ümber lükata nimetatud tapmise kvalifitseerimist „religioosseks rituaaliks“.

Seejärel analüüsib Euroopa Kohus, kas määrus piirab õigust usuvabadusele või mitte. Ta märgib, et liidus kehtib üldpõhimõte, et loomi surmatakse üksnes pärast uimastamist. Erandkorras on lubatud eelneva uimastamiseta riituslik tapmine, tingimusel et tapmine toimub tapamajas, millel on

¹ Nõukogu 24. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2009 loomade kaitse kohta surmamisel (ELT 2009, L 303, lk 1).

² Täpsemalt määruse nr 1099/2009 artikli 4 lõige 4 koostoimes artikli 2 punktiga k.

³ Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 10 ja Euroopa inimõiguste konventsiooni artikkel 9.

liikmesriigi pädevate asutuste väljastatud tegevusluba ning mille konstruktsioon, põrandaplaan ja sisseseade vastavad tehnilistele nõuetele (mis on sätestatud ühes teises liidu määruses⁴).

Euroopa Kohus täpsustab, et selle erandiga ei ole kehtestatud mingit keeldu liidus riitusliku tapmisega tegeleda, vaid sellega on hoopis konkretiseeritud liidu seadusandja võetud positiivset kohustust lubada loomi eelneva uimastamiseta tappa, et tagada eelkõige praktiseerivate moslemite usuvabaduse tegelik austamine ohverduspüha ajal.

Kohustus viia riituslik tapmine läbi tegevusloaga tapamajas taotleb seega üksnes eesmärki tehnilisest aspektist korraldada ja reguleerida vabadust tegeleda eelneva uimastuseta tapmisega usulistel põhjustel. Niisugune tehniline reguleerimine iseenesest aga ei piira praktiseerivate moslemite õigust usuvabadusele.

Nimelt kehtib riitusliku tapmise suhtes nõue järgida samu tehnilisi tingimusi nagu need, mis üldjuhul kehtivad mis tahes loomade tapmise suhtes liidu piires, sõltumata kasutatud meetodist.

Lisaks sobitas liidu seadusandja usuriitustega ettekirjutatud eriliste tapmisviiside järgimise kokku nende põhieeskirjade järgimisega, mis on liidu määrustega kehtestatud loomade heaolu kaitseks nende surmamisel ja loomse päritoluga liha tarbijate tervise kaitseks.

Lõpetuseks analüüsib Euroopa Kohus kaalutlusi, mis on seotud asjaoluga, et Flandria piirkonna territooriumil asuvatel tegevusloaga tapamajadel, mis vastavad määruse nõuetele, puudub piisav tapavõimsus, et tulla toime *halal*-liha nõudluse kasvuga, mida on täheldatud ohverduspüha ajal.

Euroopa Kohus märgib sellega seoses, et liidu akti kehtivust tuleb analüüsida akti vastuvõtmise ajal olemas olnud faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel ning kehtivus ei saa sõltuda konkreetse juhtumi eralistest asjaoludest. Belgia kohtu esile toodud probleemistik puudutab nimelt ainult väikest arvu Flandria piirkonna omavalitsusüksustest. Seda probleemistikku ei saa seetõttu pidada olemuslikult seotuks kehtiva õigusnormi kohaldamisega kogu liidus. Liikmesriigi ühe piirkonna territooriumil esinev kohaline tapavõimsuse probleem, mis on seotud riituslike tapmistega nõudluse suurenemisega mõne päeva vältel ohverduspüha tõttu, on selliste riigisiseste asjaolude kokkulangemise tagajärg, mis ei saa määruse kehtivust mõjutada.

Euroopa Kohus järeldab, et analüüsimisel ei ilmnenu ühtegi asjaolu, mis võiks hartaga tagatud usuvabaduse seisukohast mõjutada määruse kehtivust.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri [Europe by Satellite](#) kaudu ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT 2004, L 139, lk 55; ELT eriväljaanne 03/45, lk 14, ja parandus ELT eriväljaanne 03/46, lk 334).